

การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
จังหวัดเชียงใหม่

Increasing the Potential of Community Tourism for Sustainable Tourism
Development Chiang Mai Province

เตชิต แพลกสวงศรี¹ อนูวัฒน์ จรัสรัตนไพบูลย์² กอบลาภ อารีศรีสม³ ภาวินี อารีศรีสม⁴

Techit Plaksaguansri, Anuwat Jaradrattanapaiboon,

Koblap Areesrisom, Pawinee Areesrisom

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ วิจัยดำเนินการวิจัยใช้แบบผสมผสาน ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 360 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และจัดสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวน 40 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบบันทึกการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ จุดเด่นของศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในเชียงใหม่แบ่งเป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการสร้างเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว

2) ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ มีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน มากที่สุด รองลงมาคือ ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามลำดับ

Received: 2024-10-12 Revised: 2024-10-24 Accepted: 2024-10-26

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากรสังกัด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Doctor of Philosophy in Resources Management and Development Maejo University. E-mail: techit_p@hotmail.com

² หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากรสังกัด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Doctor of Philosophy in Resources Management and Development Maejo University. E-mail: anuwat-j@mju.ac.th

³ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากรสังกัด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Doctor of Philosophy in Resources Management and Development Maejo University. E-mail: koblap@mju.ac.th

⁴ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากรสังกัด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ Doctor of Philosophy in Resources Management and Development Maejo University. E-mail: pawinee@mju.ac.th

3) รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ซึ่งจะช่วยสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากร การสร้างรายได้ให้ชุมชน และการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้นักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ (Keywords) : ศักยภาพการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวโดยชุมชน; การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This research aimed: 1) to study the potential for sustainable community-based tourism in Chiang Mai province, 2) to examine the factors influencing sustainable development in Chiang Mai province, and 3) to propose a model for enhancing the capacity of community-based tourism for sustainable development in Chiang Mai province. The research employed a mixed-methods approach. For the quantitative research, the sample consisted of 360 tourists traveling to Chiang Mai province. Data were collected through questionnaires and analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation, as well as structural equation modeling. For the qualitative research, data were collected through in-depth interviews with key informants with 40 tourism business operators. The tools used were structured interviews and focus group discussion records, with results analyzed using a content analysis.

The research findings indicated that:

1) Chiang Mai was a province known for its cultural and natural significance. The key aspects of community-based tourism potential in Chiang Mai were categorized into five main areas: cultural diversity, abundant natural resources, support from government and private sectors, infrastructure development, and building a tourism community network.

2) The management capacity had the greatest overall influence on sustainable community-based tourism, followed by the ability to meet tourists' needs and the potential of tourism resources, respectively.

3) To achieve sustainable development of community-based tourism in Chiang Mai, it is essential to consider several key factors: effective management, enhancing the potential of tourism resources, and meeting tourists' needs. These developments will help balance resource conservation, community revenue generation, and creating valuable experiences for tourists, leading to long-term sustainable community-based tourism development.

Keywords: tourism potential; community-based tourism; sustainable tourism

บทนำ (Introduction)

นโยบายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ประเด็นการท่องเที่ยว (2561) ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลกเป็นสิ่งสำคัญ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หากภาครัฐมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยการรักษา

จุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทยแล้ว จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาให้เป็นไปตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่คือหนึ่งในจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานของประเทศไทย เนื่องจากเคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรล้านนาไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 1839 หรือเมื่อ 726 ปีที่แล้ว โดยมีชื่อเดิม คือ นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่ ปัจจุบันเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เท่ากับ 20,107 ตารางกิโลเมตร ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศไทย และเชียงใหม่ยังเป็น 1 ใน 22 เมืองหลักของไทย เป็นจังหวัดที่ขึ้นชื่อเรื่องการท่องเที่ยวและเป็นที่ยอมรับทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศที่เย็นสบาย มีศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน รวมทั้งอาหารที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ แต่หนึ่งในปัญหาที่กระทบกับการท่องเที่ยวของเชียงใหม่มากที่สุดคือ ปัญหาหมอกควันและมลพิษ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำหลายปี ทำให้เกิดภาพลักษณ์ในแง่ลบ ซึ่งส่งผลเสียโดยตรงต่อศักยภาพของการท่องเที่ยวในจังหวัด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดที่จะศึกษาเรื่อง การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นไปตามที่ภาครัฐมุ่งเน้นการรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย รองรับการใช้บริการของนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะชาวไทยหรือชาวต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ให้มีความสวยงามสืบไปอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบและองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

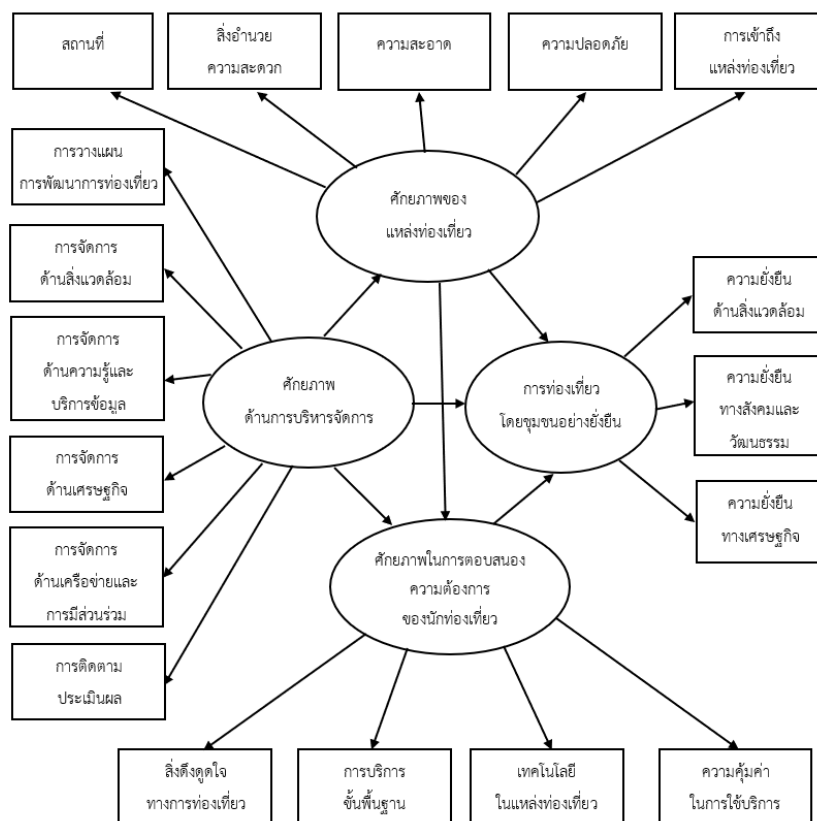
สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 2 ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน คือดำเนินการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยมีปัจจัยที่ศึกษาประกอบด้วย 1) แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) ปัจจัยเรื่องศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 3) ปัจจัยด้านศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และ 4) ปัจจัยด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ หรือผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว นายกสมาคมผู้ประกอบการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ และประธานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ และการจัดสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 40 คน และ 2) การวิจัยเชิงปริมาณ ได้กำหนดเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ อายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป จำนวน 360 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ทำการศึกษาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนจำนวน 9 แห่ง ซึ่งเป็นสมาชิกเครือข่ายศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Thailand CBT Network Coordination

Center: CBT-N-CC) จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ชุมชนบ้านเก๊าเตื่อ ชุมชนบ้านถ้ำ ชุมชนบ้านหัวทุ่ง ชุมชนบ้านแม่กำปอง ชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ชุมชนบ้านผาหมอน บ้านดอยปุย ชุมชนบ้านผาแตก และชุมชนบ้านเวียงแหง

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สังเคราะห์ผลระหว่างเดือนมกราคม-ธันวาคม 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความ 8 ข้อ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยสร้างข้อความถามเป็นแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน และส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ แบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และนำไปทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายใน โดยใช้วิธีการคำนวณด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha) โดยค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นมีค่าระหว่าง 0.799 ถึง 0.933 และทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.969

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และประเด็นการสนทนากลุ่ม ซึ่งผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และความครอบคลุมเนื้อหาที่ศึกษาวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์พร้อมนัดหมายเพื่อเข้าพบพร้อมแจ้งวัตถุประสงค์ในการเข้าพบล่วงหน้า ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัยแก่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย ผู้วิจัยได้ทราบความเห็นที่กำหนดไว้ตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและประเด็นการสนทนากลุ่ม จัดบันทึกผลการสัมภาษณ์ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จัดเตรียมไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่

ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียด ดังนี้ เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ ทำให้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวโดยชุมชนในเชียงใหม่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีหลากหลาย ทั้งนี้ การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) เสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่น 2) อนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ และ 3) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างความเข้าใจระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน ซึ่งจุดเด่นของศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) ทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ 3) การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน 4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ และ 5) การสร้างเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว โดยระดับศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ระดับศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ในภาพรวม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ในภาพรวม

ศักยภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการ	3.88	0.75	มาก
แหล่งท่องเที่ยว	4.09	0.75	มาก
การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.13	0.73	มาก
การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน	3.99	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการจัดการด้านให้ความรู้และบริการข้อมูล สูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดการด้านเศรษฐกิจ การจัดการด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วม การติดตามประเมินผล และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

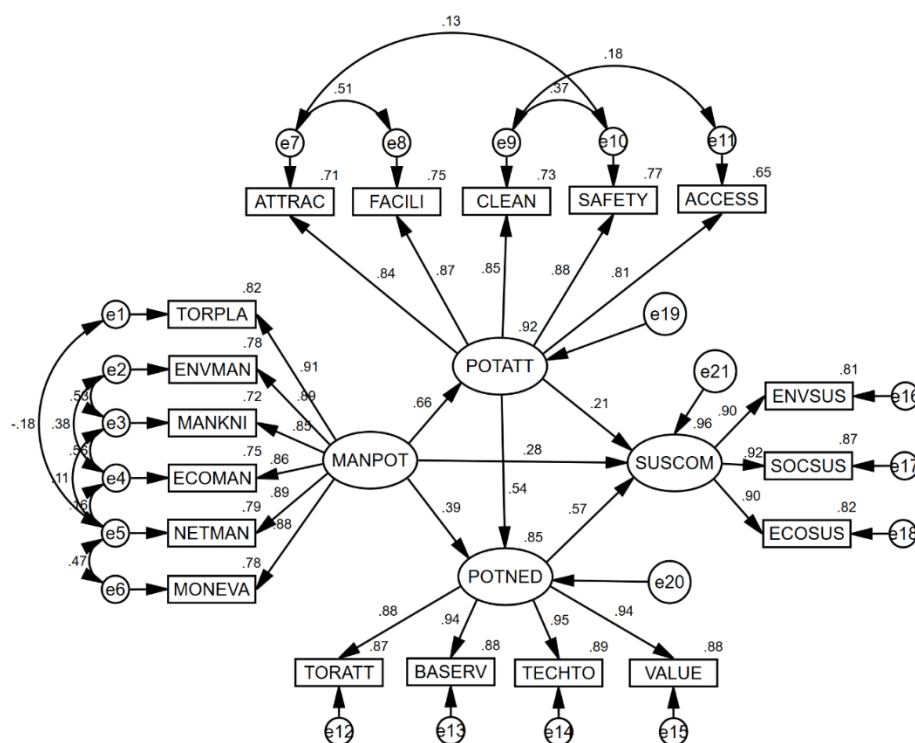
1.2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยสถานที่ สูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก สะอาด และความปลอดภัย ตามลำดับ

1.3 ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการบริหารขั้นพื้นฐาน สูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ความคุ้มค่าในการใช้บริการ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และเทคโนโลยีในแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

1.4 การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความยั่งยืนด้านสังคมและวัฒนธรรม สูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ ค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แบบจำลองหลังปรับ โดยมีค่าสถิติที่คำนวณได้ คือ ค่า Chi-square = 200.78, df = 104, Chi-square/df = 1.931, GFI = 0.947, AGFI = 0.914, CFI = 0.991, RMR = 0.013, RMSEA = 0.047 สรุปได้ว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แบบจำลองสมการโครงสร้างรูปแบบสัมประสิทธิ์ปรับมาตรฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน 1 การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

ผลการทดสอบสมมติฐาน 1 พบว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยสามารถอธิบายการผันแปรของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้ร้อยละ 96

สมมติฐาน 2 ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ผลการทดสอบสมมติฐาน 2 พบว่า ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยสามารถอธิบายการผันแปรของศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้ร้อยละ 85

สมมติฐาน 3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ

ผลการทดสอบสมมติฐาน 3 พบว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ โดยสามารถอธิบายการผันแปรของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ได้ร้อยละ 92 อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว มากที่สุด รองลงมาคือ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

อิทธิพลทางอ้อมพบว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจาก ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด รองลงมาคือ ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวม พบว่า ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ มีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน มากที่สุด รองลงมาคือ ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 นำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ ต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการวางแผนระยะยาว การจัดการทรัพยากรอย่างชาญฉลาด และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ทั้งในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม และการสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และ 3) การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัย การสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวที่แท้จริง และการยกระดับคุณภาพการบริการ การพัฒนาตามแนวทางนี้จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การสร้างรายได้ให้ชุมชน และการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืนในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ มีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน มากที่สุด เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นทั่วโลก เนื่องจากนักท่องเที่ยวเริ่มมองหาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แท้จริงและยั่งยืน การท่องเที่ยวโดยชุมชน นำเสนอโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ อนุรักษ์วัฒนธรรม และปกป้องสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของชุมชน ชุมชนที่มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการที่ดี จะมีทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการจัดการทรัพยากรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน คือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟู

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชร บุดสีทา (2552) ที่พบว่า ศักยภาพของชุมชนนครชุมด้านการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมีสิ่งที่น่าสนใจที่จะพัฒนาชุมชน ซึ่งในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องและผู้นำชุมชนนั้นต้องส่งเสริมกิจกรรมที่จะสร้างความพร้อมให้กับชุมชนในการพัฒนาให้ชุมชนนครชุมเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของพจนารถ กริ่งไกร (2545) พบว่า เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการจัดการท่องเที่ยว คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยว รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทับทิม สุวรรณประภา (2541) ที่พบว่า ประชาชนในชุมชนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมาก เนื่องจากประชาชนเป็นเจ้าของท้องถิ่นสามารถเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงกับหน่วยงานรัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการท่องเที่ยวระดับต่าง ๆ ได้

2. ศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว มีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน เนื่องจากการมีสิ่งที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวน่าสนใจและมีเสน่ห์มีส่วนสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมาใช้บริการ สิ่งดึงดูดใจอาจเป็นภูมิประเทศที่สวยงาม ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่น่าสนใจ หรือกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ทันสมัยและไม่เหมือนที่อื่น นักท่องเที่ยวจะมีความประทับใจและอาจกลับมาใช้บริการอีกในอนาคต การใช้เทคโนโลยีในการปรับปรุงประสบการณ์ท่องเที่ยว เช่น แอปพลิเคชันท่องเที่ยว ระบบจองออนไลน์ หรือการนำเทคโนโลยีมือถือมาใช้ในการให้บริการเป็นตัวช่วยที่สำคัญที่ช่วยให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย และการให้บริการที่มีคุณภาพและความคุ้มค่าสูง ที่เหมาะสมกับราคาที่เสียไป จะช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าคุณภาพที่ได้รับค่าตอบแทนที่ดีจากการท่องเที่ยวที่ได้เลือก ดังนั้น การตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านเหล่านี้ช่วยให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Leelapalin & Ratchatahirun (2018: 1-12) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการท่องเที่ยวจะประสบความสำเร็จได้นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ โดยจำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมซึ่งกิจกรรมนั้นอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตหรือกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ Boniface & Cooper (2005) ที่กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวควรมีสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้หรือมีลักษณะชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว เช่นเดียวกับแนวคิดของ Collier & Harraway (1997) ที่กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจ สามารถเกิดจากสถานที่หรือเหตุการณ์ โดยสถานที่อาจเกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น จะช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชม รวมถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ Steven (2008) ที่เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่นเดียวกับ Dickman (1996) ที่เห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการ ทำให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเชิงเพื่อความบันเทิงหรือเพื่อสังคม

3. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว มีอิทธิพลโดยรวมต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน เนื่องจากศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายและน่าสนใจ สิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมให้บริการ เช่น ที่พัก ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ความสะอาดและความปลอดภัยที่ดี และการเข้าถึงที่สะดวกสบาย เช่น การเดินทางและระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวก เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว การมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและน่าสนใจจะช่วยให้นักท่องเที่ยว

มีประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ต่างๆตามความสนใจและความต้องการ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมให้บริการ เช่น ที่พักที่มีคุณภาพและการบริการที่ดี ร้านอาหารที่ความอร่อยและมีคุณภาพ ทำให้ผู้ท่องเที่ยวรู้สึกสะดวกสบายและพอใจในการเดินทาง ความสะอาดที่ดีและระบบความปลอดภัยที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การดูแลความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวและการติดตั้งระบบรักษาความปลอดภัย เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้ท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยและมีความพึงพอใจและการมีระบบการเดินทางและการเข้าถึงที่สะดวกสบาย เช่น การสาธารณะและระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างง่ายดายและสะดวกสบาย ดังนั้นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ในด้านเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจในประสบการณ์การท่องเที่ยว แต่ยังช่วยสร้างพฤติกรรมการเดินทางที่ยั่งยืนและสนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืนตามความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jihad (2012: 184-187) พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ และการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจโดยตรงในทำนองเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rajesh (2013: 67-78) ที่พบว่า การสร้างความพึงพอใจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่น ๆ เช่นความบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยวปลายทางและบรรยากาศที่พักอาหาร การบริการด้านการขนส่ง และการช้อปปิ้ง ซึ่งสอดคล้องกับ Khosaat & Suriya (2008) ที่เห็นว่า โลจิสติกส์ท่องเที่ยวจะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในรูปของยานพาหนะ ความสามารถในการเข้าถึง การบริการข้อมูลข่าวสาร เวลาในการให้บริการ ความเอาใจใส่ การอำนวยความสะดวก การสร้างความปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaichan (2012) ที่พบว่า การทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย สะดวกรวดเร็วและปลอดภัย การท่องเที่ยวที่เข้าถึงได้โดยง่าย สิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความพึงพอใจที่สูงขึ้นของนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ Tungjitwatthana (2005) เห็นว่า แหล่งหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถเรียกร่องและกระตุ้นความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ หรือมีลักษณะชวนตาชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อีกทั้งสอดคล้องกับ Chairatana & Na Thalung (2017: 124-142); Wutthayaphathirakun (2009: 85-88) ที่เห็นว่า ศักยภาพขององค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวต้องมีจุดดึงดูดความสนใจ มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เช่นเดียวกับ Dickman (1996) ที่เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งที่เหมาะสมและเพียงพอ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว 3) การตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งการพัฒนาตามแนวทางนี้จะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม การสร้างรายได้ให้ชุมชน และการสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยว เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสังเคราะห์และได้ข้อมูลสำคัญจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณและวางแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค และการจัดการสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวในชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว

1.2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงใหม่ ควรจัดทำแผนการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ชุมชน และจัดอบรมให้ความรู้ด้านการตลาดดิจิทัลแก่ผู้ประกอบการในชุมชน

1.3 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ควรสนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายระหว่างชุมชนท่องเที่ยว จัดอบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวชุมชน และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

1.4 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่ ต้องให้คำปรึกษาและสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท่องเที่ยว ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจัดทำแนวทางการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน

1.5 สถาบันการศึกษาในพื้นที่ ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน จัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน

1.6 ผู้นำชุมชนและคนในชุมชน ควรร่วมกันวางแผนและกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และพัฒนาทักษะด้านการบริการและภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

1.7 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ควรจัดทำแผนและมาตรการด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว และสนับสนุนการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินในชุมชนท่องเที่ยว

1.8 ภาคเอกชนด้านการท่องเที่ยว ควรร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาแพ็คเกจท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน และสนับสนุนการพัฒนาทักษะและการจ้างงานคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา ผลกระทบของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่: กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชุมชนพื้นที่สูงและพื้นที่ราบ เพื่อให้เข้าใจว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานส่งผลต่อการท่องเที่ยวชุมชนอย่างไร โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างชุมชนในพื้นที่สูงและพื้นที่ราบซึ่งมีบริบทและความท้าทายที่แตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษา การพัฒนาโมเดลความร่วมมือระหว่างชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน งานวิจัยนี้จะศึกษารูปแบบความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างชุมชนท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาโมเดลที่เหมาะสมสำหรับการสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนความรู้ ผลการวิจัย

จะช่วยให้เกิดการพัฒนาเครือข่ายที่เข้มแข็ง นำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภาพรวม

2.3 ควรศึกษา การศึกษาความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่: แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อช่วยให้เข้าใจความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). **รายงานประจำปี 2556**. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- เพชร บุดสีทา. (2552). **การจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร**. กำแพงเพชร: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พจนารถ กรังไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม: กรณีศึกษาตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. **รายงานการวิจัย**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทับทิม สุวรรณประภา. (2541). ความคาดหวังและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวถ้ำเชียงดาว. **รายงานการวิจัย**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1-71.
- Boniface, B., & Cooper, C. (2005). **Worldwide Destinations Casebook - The Geography of Travel and Tourism**. Burlington, MA: Elsevier.
- Collier, A., & Harraway, S. (1997). **Principle of Tourism**. Auckland: Longman.
- Chaichan, T. (2012). Tourism logistics management for Wang Nam Khiew district in Nakhon Ratchasima Province. **Research Report**. Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology.
- Chairatana, P. & Na Thalang, C. (2017). Potential of tourism resources in Udon Thani Province. **Dusit College Journal**. 11 (2) : 124-142.
- Dickman, S. (1996). **Tourism: An introductory text**. (2nd ed.). Melbourne: Hodder Education.
- Jihad, A. A. & Majeda, H. (2012). The impact of service quality on tourist satisfaction in Jerash. **Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business**. 12 (3) : 184-187.
- Khosaat, M. & Suriya, K. (2008). Integrated development of sustainable tourism in the Mekong Region. **Research Report**. Chiang Mai: Chiang Mai University
- Leelapalin, C., & Ratchatahirun, P. (2018). Facility factors of homestay affecting on Thai tourists at Chiang Khan LOEI. **The Journal of Development Administration Research**. 8 (2) : 1-12.

- Rajesh, R. (2013). Impact of tourist perceptions, destination image and tourist satisfaction on destination loyalty: a conceptual model. PASOS. **Revista de Turismoy Patrimonio Cultural**. 11(3): 67-78.
- Steven, S. (2008). **Impact: The Effects of Tourism on Culture and Environment in Asia and the Pacific: Alleviating Poverty and Protecting Cultural and Natural Heritage through Community- Based Ecotourism in Luang Namtha, Lao PDR**. Bangkok: UNESCO Bangkok.
- Tungjitwatthana, B. (2005). **Sustainable Tourism Development**. Bangkok: Press and design.
- Wutthayaphathirakun, S. (2009). Tourism standards enhancing tourism quality: Office of Tourism Development. **For Quality**. 15(138): 85-88.

